

Békák és belváros

Aki tavaszi este – nem most: inkább májusban – a szegedi korzón sétál, tücsökszerű, pirregő hangokat hallhat a szökőkútmedence felől. Csakhogy nem tücskök ezek, hanem zöld varangyok, amelyeknek valamiképp sikerült bejutniuk a medencébe. Ezek a békák szárazföldi állatok, itt élnek a parkban, nappal – nagyon helyesen – elássák magukat a virággyásiban, éjjel előjönnek, és fogyasztják a növények gyökereit károsító rovarokat, ám csak szaporodási időszakban keresik föl a vizet.

Miképp tudnak bejutni a zöld varangyok a medencébe? Rejtély, és az is, hogy az ebihalak, átalakulásuk után, miképp tudnak innen kijutni. Mindössze néhány példányról lehet szó – a pirregő hangok csak itt-amott szólnak –, létük, egyáltalán, mindennapi túlélésük, csodával határos. Azoké a békáké is, amelyek a szegedi Mikszáth Kálmán és a Tábor utca sarkán lévő, bekerített, üres telken összegyűlő talajvízben pirregnek késő tavaszi éjeken. Soruk – há, mondjuk, egy természetvédelmi szervezet föl nem figyel rájuk, és az ebihalakat-békákat ki nem menti számukra alkalmas élőhelyre – a telekkeépítéssel meg fog pecsételődni.

Ez csak két példa arra: az élővilág miképp próbálja megtalálni lehetőségeit belvárosi, teljesen abszurd viszonyok között is. Kénytelen ezt tenni: ahogy egyre inkább hasznosul minden négyzetméter ebben az országban is, ahogyan egyre inkább megszűnnek a látszólag haszontalan, vizenyős-cserjés senki földjék, ahogy golfpálya válik minden helyből, ahol korábban tavaszonta összegyűlhetett a víz, ahogy bármely tó helyére kizárólag bevásárló-centrum épülhet – úgy szűkülnek az életlehetőségek a terület eredeti lakói számára.

Ugyanez történik Nyugat-Európában is, egyetlenegy különbséggel: ott mesterségesen alakítanak ki élőhelyeket a növények-állatok számára a természetvédők, együttműködve a településekkel. Parkban lévő dísztoként a természetvédelem iránt rezisztens szemlélő számára is elfogadhatóak. Ilyen élőhelyek egyszer majd nálunk is létesülnek, de addig is fölteendő a kérdés: ha meglátunk egy vízfelületet, biztos, hogy reflexből fel kell tölteni?

FARKAS CSABA

Pusztítjuk a környezetünket

A környezet védelmét szolgáló törvényeink sok szempontból szigorúbbak az európai uniós szabályozásoknál. Orosz Sándor, a parlament környezetvédelmi bizottságának alelnöke szerint az a baj, hogy nem tartjuk be a jogszabályokat.

A pártok képviselői régies módon gondolkodnak a környezetvédelemről. Orosz Sándor, a parlamenti szakbizottság szocialista párti alelnöke állította ezt a szentesi EU-klubban, ahol azt magyarázta: a mezőgazdaságnak nem a környezet ellenében kell jól működnie. Az agrárpolitika átalakításának szerinte az a lényege – ami megfelel az európai uniós követelményeknek is –, hogy annyit termeljenek a gazdálkodók, amennyit a környezet terhelése nélkül tehetnek.

Nálunk már az 1970-es években megszületett a törvény az emberi környezet védelméről. Az alelnök szerint hazánkban a zöld mozgalmaknak is nagy szerepük volt abban, hogy bekövetkezett a rendszerváltozás. Azóta pedig jogi formát kapott az egészséges

környezet Magyarországon. Jó néhány területen nálunk sokkal szigorúbb a szabályozás, mint az EU tagországaiban. A gondot az alelnök szerint az jelenti, hogy nem tartjuk be a környezet és a természet védelméről szóló előírásokat. Hiába van például törvény a parlagfű irtására, ha a többség nem veszi komolyan. Az uniós csatlakozásunk után viszont az lesz az első feladat, hogy az eddigi jogszabályok végrehajtását mindenkitől megköveteljük az illetékes hatóságok. Orosz Sándor meggyőződése: az EU összes negatívuma már megjelent hazánkban. Azért érdemes belépniük, hogy az előnyeit is élvezhessük.

Az alelnök úgy fogalmazott: a magyar mindig a jövőjén spórol. Szennyezettek a vizeink, a levegőnk, ez pedig hátrány. De előny származhat abból az uniós társulás után, hogy a folyóinkban vagy 70 féle hal él. Orosz Sándor véleménye szerint a gondokat úgy lehetne orvosolni, ha nemzeti mozgalommá fejlődne a felelősségünk a környezet állapotáért.

B. I.

Árvízi vésztározó

A Tisza–Körös szabályozásának 150. évfordulója alkalmából rendezett tanácskozást a Csongrád és Térsége Biokultúra Egyesület. A Tisza–Körös zug átváltozásáról folyt a szó.

Bedő Tamás csongrádi polgármester növényvédő szakmérnökként ismertette az öko-gazdálkodási célprogramot, mely része az agrár-környezetvédelmi programnak. Hangsúlyozta, hogy az árvízi védekezésben Csongrád Tiszán túli részét, a Nagyrétet, és az azon túli részeket egészen Csepéig árvízi vésztározónak jelölték ki. A mezőgazdasági terület igénybevétele csak 2006 után lehetséges, mivel száz lakott tanya található jelenleg ezen a területen. A vésztározót nem vonják ki a termelésből, ám építési tilalmat rendelnek el. A váltózás ellen lehetne tiltakozni, de több szempontból is

megfontolandó, érdemes-e. Az új Vásárhelyi-terv ugyanis nem a töltések további magasításával, hanem az ártér kiszélesítésével és a vésztározók kialakításával mérsékli a folyó magas vízállását. Az időnként igénybe vett területen más szerkezetű gazdálkodást terveznek kialakítani, jóval kevesebb szántóval, több réttel, erdővel, gyümölcsösselel. Az extenzív gazdálkodás fölkinálja a biogazdálkodást, mely az unióban több anyagi támogatást élvez és biztosíthatja a megélhetést a természetkimélő gazdálkodást választók részére.

Évről évre több pénzt kapnak a pályázó biogazdák, akik előtt az EU-ban újabb piacok nyílnak, miután tagok leszünk – hangsúlyozta Szántósi Antalné főiskolai tanár, a Biokultúra Egyesület délföldi régiójának igazgatója.

B. GY. GY.

A Zöld Pontok melléklet a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium támogatásával készül.
Szerkeszti: Újszászi Ilona

Környezetkímélő megoldások Szentesen és Vásárhelyen

Szélerergia – villamosítás

A szélerergia családi házak, tanyák elektromos árammal való ellátására is fölhasználható.

Fotó: Schmidt Andrea

A szélerergia – mint megújuló, környezetkímélő energiaforrás – mind nagyobb szerepet kap a jövőben. Szentesen az önkormányzat tárgyal egy szélerergia-hasznosítással foglalkozó, nagy német befektető céggel, a hőmezővásárhelyi Öko-Centrum pedig családi házak, tanyák szélerergia révén történő villamosításához kínál lehetőségeket.

– Szentes a magyarországi szélerergia-csatornában foglal helyet, az átlagosnál itt erősebben fúj a szél. A képviselő-testület már fölhatalmazta Szirbik Imre polgármestert arra, hogy tárgyalásokat folytasson a német befektető céggel – mondja Korom Pál, az önkormányzat műszaki osztályának vezető főtanácsosa, aki szakmai érdeklődésből vállalta el, hogy kivizsgálja: milyen lehetőségek

segek vannak a szélerergia-hasznosításra a városnak, s irányítja az ügyet. A tőkeerős német befektető 15–30 szélererget telepítene a szentesi határban. Ennek nagyságrendjét érzékelteti: egyetlen szélerkerék 300 millió forintba kerülne; egy-egy szélerkerék átmérője 28–36 méter, 90 méteres tornyot igényel.

– Még mielőtt a munka elkezdődne, számos, többek között környezet-, természetvédelmi vizsgálatot is el kell végezni, hogy megelőzzük a későbbi, esetleges konfliktusokat – halljuk Korom Páltól. Az átfogó vizsgálatoknak arra is ki kell terjedniük, hogy a szélerkerékek jelentenek-e veszélyt a vonuló madarakra. Továbbá esztétikailag mennyire befolyásolják a látképet. A vizsgálatorozat, a komplett engedélyeztetési eljárás még elhúzódhat – hívja föl a figyelmet a ve-

zető főtanácsos. A termelt energia az országos hálózatba kerülne, a város haszna a létrejött munkahelyek sora, a bérleti díj, a javuló infrastruktúra lenne, a termelt energia bizonyos hányada ugyancsak Szenteset illetné. A nagytérsebben gondolkodó befektető cég már Csongrád és Kunszentmárton önkormányzatát is megkereste ez ügyben.

A szélerergia családi házak, tanyák elektromos árammal való ellátására is fölhasználható – hívja föl a figyelmet Baranyiné Pataki Erzsébet, a hőmezővásárhelyi Öko-Centrum vezetője. A cég a délföldi állattenyésztési napokon is bemutatja ennek lehetőségeit. A szélerergiából áramot nyelő beruházás hosszú távon fedezheti egy-egy család elektromos-áram-igényét, illetőleg csökkentheti villanyszámláját. Arra is van

mód, hogy az így termelt energia az országos rendszerbe kerüljön, ekkor az áramszolgáltató fizet az energiáért. Egyébként a szélerergia fölhasználható természetes, mesterséges tavak folyamatos oxigén-utánpótlásának biztosítására is: a nagy vízterületekre alkalmas Oxygenius berendezés szélergenerátorból is kaphatja az áramot. Egyébként a szélergenerátor (használatuk bármire) napelemmel is kombinálható.

– A széles idő gyakran felhős éggel párosul, ilyenkor a szélből nyerünk energiát, ha meg hétágra süt a nap és szél sem rebben, a nap veszi át az áramtermelő szerepet – mondja az Öko-Centrum vezetője.

A megújuló energiák hasznosítását a nemzeti energiaprogram és az Európai Unió Sapard-pályázati lehetőségei is segítik.

F. CS.

Csmete, a széles körű környezetvédelem

Kutatástól az ismeretterjesztésig

A Kiss Ferenc Csongrád Megyei Természetvédelmi Egyesület (Csmete) célja az, hogy a délföldi régió természet- és környezetvédelem területén tevékenkedő lakóit, közönségeit összefogja, törekvéseiket segítse.

A Dési Illés elnök és Ilosvay György ügyvezető elnök vezette, 1987-ben megalakult, szegedi központú, több mint nyolcszáz fős egyesület jelenleg 14 szakosztállyal működik (biológiai, környezet-egészségügyi, vízvédelmi, életmód, pedagógiai, biogazdálkodási, denevérvédelmi, propagandafotós, természetkutató-megőrző, állatvédelmi, malakológiai, vagyis a puhatestűekkel foglalkozó tudományágat képviselő, továbbá sétafika-túra-, hulladék-gazdálkodási, gombász). Emellett 23 tagcsoportja is van az egyesületnek, többségük oktatásf intézményeken belül működik.

A Csmete-tagok az ország tíz megyéjét képviselik, a romániai Hargita és Arad megyében is dolgozik egy-egy Csmete-csoport és a többi szomszéd ország természetvédőivel is sokoldalúak az egyesület kapcsolatai. Szeged egyetemi város, így az egyesület tagjai, tanácsadói között csaknem az összes környezet- és természetvédelmi tudományterület szakembere megtalálható. A Csmete szakmai tevékenységét a tudományos tanács ellenőrzi. Az egyesület tevékenységét önkéntesek és alkalmazottak hatékony együttműködése teszi lehetővé, támogató szervezetek segítségével mellett.

Az egyesület kezdeményezésére kapott védettséget a Szegedi Fűvész kert.

Fotó: Miskolczy Róbert

A Csmete természetvédelmi kutatásai és természetmegőrző tevékenysége eredményességét több, országos elismerés, publikáció fémjelzi. Az egyesület kezdeményezésére kapott védettséget az átszathalmi Csodarét, a tőzegláp és a Szegedi Fűvész kert. Országosan kiemelkedők az egyesület környezeti nevelés területén elért eredményei.

Szinte minden évben szervez országos, illetve nemzetközi konferenciákat a Csmete és angol nyelvű nemzetközi környe-

zet-egészségügyi folyóiratot is kiad, Geographica Medica címmel. A Kiskunsági Nemzeti Park bugaci területén lévő Csmete-oktatóközpontban nemcsak természetvédelmi, ökológiai kutatómunka folyik, hanem erdei iskolákat, természetvédelmi és életmódtáborokat, komposztálási és biokert-bemutatókat is szervez az egyesület. A kömpöci meteorológiai mérőállomáson az alföldi szélerózió hatását is vizsgálják, francia és magyar szakemberek részvételével.

A Szegedi Környezetgazdálkodási Kht.-val együttműködve megnyitott környezeti tanácsadó iroda működése a lakosság természetvédelmi tájékoztatásához is hozzájárul. Az egyesület folytatja programjait (a biodiverzitás megőrzésétől kezdve a továbbképzéseken, klimatológiai vizsgálatokon át a denevérvédelemig és védett területek feltárásáig, kezeléséig), de ismeretterjesztő, természetvédelem-népszerűsítő munkáját is.

CS. F.